

KES KUS
MAI 86

Võtab tüki (sügavtrükk)

Reti maailm

Maikuus Linnagaleriis

Tiina Väljaste

Sügavtrükk on klassikaline graafikatehnika. Kunstnik võtab metallplaadi ja joonistab sellele pildi. Siis paneb plaadi happevanni, kus hape pilti edasi teeb. Nõnda saab kunstniku kaasautoriks hape, kes mõnikord lisab pildile omalt poolt juurde, teinekord veab alt ja rikub ära.

"Üksjagu raske ja must töö," märgib Reti Saks, omapärasemaid 80-ndatel aastatel alustanud eesti graafikuid. "See-eest on siin juhuslikkuse võlu ja seda ma armastan." Pärast plaadi valmimist trükkib kunstnik pildi tõmmis tõmmise järel käsitsi paberile. Mõned graafikud lasevad selle ränga töö teha meistritel. Reti trükkib ise, nii et tema piltide puhul on tegemist väärustlike autoritõmmistega.

Isiknäitusi on kunstnikul olnud Tartus, Haapsalus ja Kuressaares, Soomes ja Saksamaal. 1993. aastal esindas Reti Baltikumi esinduslikul kunstimeessil Touquet's Prantsusmaal. Tallinnas, mis talle üle kümne aasta kodulinnaks olnud, pole Reti õiget näitust teinudki. "Ma ei nimeta ju näituseks seda, kui mõni mu pilt ripub kohviku või koridori seina peal," ütleb noor hapra kondiga naine, kelle sarnasus tema piltide suure-silmsete uitajate, tegijate ja mõtlejatega äratuntav.

Maikuus avab Reti Saks pärast suhteliselt pikka vaikusperioodi isiknäituse Linnagaleriis. Kahe saali seinad mahutavad kokku üle veerandsaja pildi, enamus neist väga värsked – tänavuse ja

mulluse aastanumbriga. Lisaks paar pilti 1993. aastast, "kiilakate perioodist", ning rida kunstniku 1985. aasta lemmikuid. "Viimaste plaadid unustasin trammis, õnnkombel jäid igaihest alles mõned tõmmised. Neid kavatsen nüüd näidata."

Suure ja korraliku näituse tahtis kunstnik korraldada oma pildikataloogi ilmumise auks. Kataloog oli sisu poolest ammuilma koos, paber samuti hangitud, aga vedeles kuni viimase ajani trükkikoja laos. Rahaline algatus Kultuurkapitalilt käivitas küll projekti, ei kandnud aga lõpuni välja. Ootamatult tuli abi Sorose keskuselt ning loodetavasti saab kataloog näituse ajaks siiski valmis.

Paar aastat tagasi antud intervjuus nentis Reti, et meeleldi veedaks ta oma elu vaid mõeldes ja magades, aga keegi ei maksa selle eest. Sest nagu übe tema pildi pealkiri kõlab – oma nägemuse tiibu ei saa teisele anda. Kevadine väljapanek Linnagaleriis on katse seda ometi proovida.

Müüb pilte (foto erakogust)